

Aabenraa Kommune
Digital annonce

**Plan, Teknik & Miljø
Miljø**

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 23-03-2026
Sagsnr.: 25/26567
Dok.løbenr.: 82364/26

Kontakt: Tina Ketelsen
Direkte tlf.: 7376 7864
E-mail: tket@aabenaar.dk

Miljøgodkendelse af husdyrbruget på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov

Aabenraa Kommunes Team Miljø har den 23. marts 2026 meddelt miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven¹ til husdyrbruget på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov, matr.nr. 2 – Stemmild, Burkal.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til følgende eksisterende produktionsarealer, gulvtyper og dyretyper:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Stald	Slagtesvin. Fast gulv	2.357	919
	Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50–75 % fast gulv		1.203
I alt			2.122

Desuden meddeles der miljøgodkendelse til følgende eksisterende gødningsopbevaringsanlæg samt øvrige tekniske anlæg:

- Eksisterende gyllebeholder på 3.030 m³ med et overfladeareal på 600 m²
- To fodersiloer på hhv. 12 og 24 ton
- Fortank på 20 m³
- Maskinhus på ca. 750 m²
- Forrum
- Udleveringsrum, -gang og -rampe

Miljøgodkendelsen kan ses i sin helhed på de følgende sider.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer

Afgørelser efter husdyrbrugloven kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat.
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- Sundhedsstyrelsen.
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85.
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 23. marts 2026 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 20. april 2026, der er dagen for klagefristens udløb.

Der kan i øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit C "Offentlighed og klagevejledning"

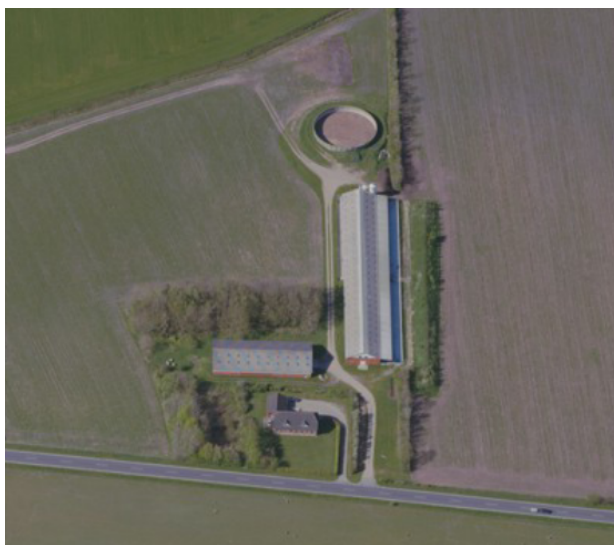

Miljøgodkendelse af husdyrbruget Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov

§ 16 a, stk. 1

Lovbekendtgørelse nr. 1065
af 21. august 2025 om
husdyrbrug og anvendelse af
gødning m.v.

Godkendelsesdato:
23. marts 2026

Aabenraa Kommune

Plan, Teknik & Miljø
Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering, der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Selve miljøkonsekvensrapporten kan læses i kapitel E. Kommunen skal stille de vilkår, der vurderes at være nødvendige for at sikre, at husdyrbruget ikke får væsentlig virkning på miljøet.

Husdyrbruget på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Det har dermed en størrelse, der lovgivningsmæssigt er defineret som intensiv husdyrproduktion, der er VVM-pligtigt. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten, og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne. Den vedlagte miljøkonsekvensrapport er et resultat af dialog imellem ansøger og Aabenraa Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen. Miljøkonsekvensrapporten danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Indholdsfortegnelse

A. Afgørelse	5
Baggrund og særkender for afgørelsen	6
Historik	6
Ansøgning	6
Landskabelige værdier og særkender	6
Erhvervsmæssigt nødvendigt.....	7
Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	7
Natur	7
Jord, grundvand og overfladevand	9
Lugtgener	10
Øvrige emissioner og gener	10
Bedste tilgængelig teknik (BAT)	12
Øvrige krav	12
Samlet vurdering	13
Lovgrundlag	13
Udnyttelsesfrist	13
Revurdering af miljøgodkendelsen	13
Retsbeskyttelse	14
Ophævelse af eksisterende godkendelse	14
Andre tilladelser og dispensationer	14
B. Vilkår for husdyrbruget	15
Afgørelse	15
Indretning og drift	15
Lugt.....	17
Øvrige emissioner og gener.....	17
Jord, grundvand og overfladevand	18
Egenkontrol	18
Beredskabsplan	19
C. Offentlighed og klagevejledning	20
Annoncering.....	20
Naboorientering og partshøring	20
Annoncering og afgørelse.....	20
Klagevejledning	20
D. Kommunens bilag	22
Lugtkonsekvenszonen	22
E. Miljøkonsekvensrapport	23

Datablad

Husdyrbrugets adresse:	Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov
Ansøger:	Bo Bejer
Ansøgers CVR-nummer:	21036277
Godkendelsesmyndighed:	Aabenraa Kommune
Godkendelsesdato:	23. marts 2026
Sagsbehandler:	Maja Hauchrog Vink
Kvalitetssikring:	Tine Oerter Trane
Ansøgningsmateriale:	Ulla Refshammer Pallesen, SPIRAS
Sagsnr.:	25/26567
Kortmateriale:	Aabenraa Kommune, Geodatastyrelsen og Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering, Skærmkort, WMS – tjeneste.
Lovgrundlag:	Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven).

A. Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1 på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov, matr.nr. 2 – Stemmild, Burkal til slagtesvineproduktion med de stillede vilkår. Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og evt. nye anlæg.

Der godkendes følgende stalde og produktionsarealer:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Stald	Slagtesvin. Fast gulv	2.357	919
	Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv		1.203
I alt			2.122

Der godkendes følgende gødningsopbevaringsanlæg:

- Eksisterende gyllebeholder fra 2000 på 3.030 m³ med et overfladeareal på 600 m²

Øvrige eksisterende anlæg:

- To fodersiloer på hhv. 12 og 24 ton
- Fortank på 20 m³
- Maskinhus på ca. 750 m²
- Forrum
- Udleveringsrum, -gang og -rampe

Det godkendte staldanlæg kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, dog må der maksimalt opstaldes 2.000 slagtesvin (over 30 kg) ad gangen. Se en oversigt over anlæg i Figur 1.

Figur 1. Oversigt over stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

Baggrund og særkender for afgørelsen

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik. Det vurderes, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Aabenraa Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Historik

Den 15. maj 2001 meddelte Tinglev Kommune afgørelse om ikke-VVM pligt for udvidelse af svineproduktionen på Stemmildvej 16 fra 200 DE til 217 DE slagtesvin (30-98 kg), samt opførelse af en ny stald på 750 m² og gyllebeholder på 3.030 m³.

Den 19. november 2013 meddelte Aabenraa Kommune en § 19 k anmeldeafgørelse om omlægning fra konventionel slagtesvineproduktion til autoriseret økologisk slagtesvineproduktion samt etablering af udeareal. Den tilladte produktion var herefter 5.768 økologiske slagtesvin (30-104 kg).

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 22. oktober 2025 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse til husdyrbruget på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov. Ansøger planlægger at opnå godkendelse til fri produktion af slagtesvin i forhold til antal og ind- og udgangsvægt på de eksisterende produktionsarealer. Ansøgningen omfatter også overgang fra økologisk produktion til konventionel produktion. For at overholde emissionsgrænserne med en konventionel produktion, reduceres det eksisterende udendørs produktionsareal. Den fremtidige produktion forventes at blive ca. 7.200 slagtesvin årligt, og med under 2.000 svin på stald ad gangen.

Denne godkendelse er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsskema nr. 252 395, version 2 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E.

Landskabelige værdier og særkender

Placering af anlæg

Husdyrbruget er beliggende i landzone ca. 2 km sydvest fra Bylderup-Bov i landskabskarakterområdet "Ålandet".

Landskabet er kendetegnet ved et jævnt og lavtliggende terræn, hvor flere mindre ådale er eroderet ned i terrænet i et langstrakt, øst-vest gående forløb.

Landskabet er et karakteristisk landbrugslandskab, hvor de dyrkede marker afgrænses af et netværk af parallelle hegn samt store og middelstore plantager. Langs de mange åer er landskabet præget af afgræssede enge, hvilket er med til at skabe en variation i det landbrugsdominerede landskab.

Landskabet rummer desuden flere store moseområder som er med til at afspejle landskabets oprindelse inden opdyrkningen fandt sted.

Den forholdsvis tætte bevoksningsstruktur er med til at skabe et transparent, stedvis lukket, landskab, hvor særligt de mange plantager skaber en ramme om landskabet.

Da ansøgningen ikke omfatter etableringer eller bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, vurderes det at landskabet ikke vil påvirkes af det ansøgte, såfremt den eksisterende afskærmende beplantning ikke reduceres eller fjernes.

Der stilles derfor vilkår om bibeholdelse og vedligehold af ejendommens eksisterende afskærmende beplantning.

Bygge- og beskyttelseslinjer og kommunalplaner

Bygge- og beskyttelseslinjer:

Husdyrbruget er ikke beliggende indenfor bygge- eller beskyttelseslinjer.

Kommuneplanområder:

Husdyrbruget er beliggende indenfor kommuneplanudpegningerne 'område med geologiske bevaringsværdi', 'særligt værdifuldt landbrugsområde' og 'skovrejsning uønsket'.

I områder med geologisk bevaringsværdi skal etablering af byggeri, beplantning mv. udformes under hensyntagen til landskabets geologiske kvaliteter, således landskabets dannelsesformer fortsat fremgår tydeligt i landskabet.

Indenfor særligt værdifuldt landbrugsområde vægtes landbrugets interesser og arealanvendelse højt.

Indenfor negativudpegningen 'skovrejsning uønsket' er etablering af ny skov uønsket, hvilket ikke vurderes relevant, da det ansøgte projekt ikke omfatter skovrejsning.

Da ansøgningen ikke omfatter etableringer eller bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, vurderes det, at retningslinjerne for kommuneplanudpegningerne forsat overholdes af det ansøgte.

Grænseoverskridende virkninger

Stemmildvej 16 er beliggende ca. 5,6 km fra landegrænsen til Tyskland og ca. 1,5 km fra kommunegrænsen til Tønder Kommune. Grundet afstanden til både lande- og kommunegrænser, vurderer Aabenraa kommune, at husdyrbruget ikke vil medføre grænseoverskridende virkninger.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Aabenraa Kommune vurderer, at godkendelse af konventionel produktion efter stipladsmodellen, er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommen, da en godkendelse af produktionsareal i stedet for antal dyr vil gøre det nemmere at udnytte staldanlægget optimalt, og da ejendommens indtjeningsmuligheder dermed kan optimeres.

Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Natur

Ammoniakfølsom natur

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod en tilstandsændring forårsaget af en næringsberigelse, der overskrider naturens tålegrænse, må den luftbårne ammoniakdeposition fra husdyrbrug til naturarealer ikke overstige fastlagte beskyttelsesniveauer, som er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 27, 28 og 29. I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er de ammoniakfølsomme naturområder inddelt i tre kategorier med forskellige beskyttelsesniveauer jf. Tabel 1.

Det fremgår af husdyrbruglovens regelsæt, at beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivsforpligtelserne.

Tabel 1. Ammoniakfølsom natur beskyttet jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 27, 28 og 30.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.	Maks. totaldeposition afhængig af antal øvrige husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved >1 øvrige husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 øvrigt husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 øvrige husdyrbrug
Kategori 2. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, i form af højmoser, lobeliesøer, heder >10 ha og overdrev >2,5 ha.	Maks. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven og ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha.	Maks. merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan ved en konkret vurdering tillade en merdeposition på >1,0 kg N/ha/år indenfor de angivne tålegrænser ¹ , men kan ikke stille krav om merdeposition på <1,0 kg N/ha/år.

Tabel 2. Tabel over ammoniakdepositionen til nærliggende ammoniakfølsom natur.

Naturpunkt	Kategori	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Overdrev i Natura 2000 område Vadehavet	Kategori 1	0,0	0,0
Kategori 2 mose	Kategori 2	0,0	0,1
Mose mod NV	Kategori 3	0,1	0,3
Overdrev mod NØ	Kategori 3	0,0	0,1
Kategori 3 skov	Kategori 3	0,0	0,0

Da husdyrbruglovens depositionsgrænser til ammoniakfølsom natur er overholdt for det ansøgte, vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil forekomme tilstandsændringer i disse naturarealer.

Beskyttet natur

En række mindre § 3-beskyttede søer modtager en forøget ammoniakdeposition fra husdyrbruget som følge af det ansøgte. Søerne modtager en merdeposition på mellem 0,1 og 0,5 kg N/ha/år fra husdyrbruget.

Da merdepositionen for samtlige omkringliggende § 3 beskyttede naturområder og søer er under 1 kg N/ha/år, hvorunder der ikke forventes tilstandsændringer i ammoniakfølsom natur som følge af atmosfærisk deposition, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte, ikke medfører tilstandsændringer i beskyttet natur.

Tabel 3. Ammoniakdeposition til nærliggende naturområder, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens² § 3.

Naturpunkt	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Sø mod Ø	0,5	1,9
Sø med guldsmed	0,2	1,0
Sø mod NNØ	0,1	0,4

¹ Notat fra DCE – National Center for Miljø og Energi af den 31. december 2024 om opdatering af empirisk baserede tålegrænser

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse

Naturpunkt	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Sø mod SØ	0,1	0,3
Sø mod NNV	0,1	0,2
Sø mod N	0,0	0,2
Eng mod Ø	0,0	0,2

Den ammoniakfølsomme beskyttede natur er beskyttet efter husdyrbruglovens regler og behandles under afsnittet om ammoniakfølsom natur.

Fredede områder & kommunalplaner

Ingen af husdyrbrugets anlæg ligger overlappende med de kommunale udpegninger for områder med økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesinteresser eller fredninger.

Internationale beskyttelsesområder

Da husdyrbruget ikke ligger i, eller i nær tilknytning til, et Natura 2000-område, vurderer Aabenraa Kommune, at ansøgningen ikke har en væsentlig indvirkning på internationale beskyttelsesområder. Det nærmeste Natura 2000-område er en del af nr. 89 'Vadehavet', og består af habitatområde H90 'Vidå'. Området ligger ca. 1,5 km syd for husdyrbruget.

Beskyttelsen af habitatnaturen i habitatområdet er indarbejdet i husdyrbruglovens regler for ammoniakfølsom natur, som vurderes i ovenstående afsnit om ammoniakfølsom natur. Det vurderes, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på habitatområdet, da det ikke medfører tilstandsændringer i områdets natur.

Planter og dyr

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, afsnit b vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Der er registreret grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*) i en § 3 beskyttet sø ca. 330 m østsydøst for husdyrbruget. Det vurderes dog, jf. vurderinger i tidligere afsnit, at der som følge af det ansøgte ikke sker en tilstandsændring i områdets natur, der vil medføre en forværring af insekternes levevilkår.

Det kan ikke udelukkes, at der forekommer beskyttede flagermus omkring gården. Da der hverken fjernes gamle træer eller bygninger i det ansøgte eller forekommer tilstandsændringer i naturarealer, vurderer Aabenraa Kommune, at områdets dyre- og planteliv ikke forværres af det ansøgte.

Jord, grundvand og overfladevand

Gødning skrabs dagligt i tværkanalen med skrabe anlæg, herfra ledes gødningen til den eksisterende fortank på staldens østlige side. Gyllen udsledes ugentligt fra fortanken til gyllebeholderen med traktorpumpe. Spildevand fra produktionen og regnvand fra udleveringsarealerne og -rampen ledes til gyllesystem og videre til gyllebeholder sammen med gyllen.

Tagvand fra stald og maskinhus ledes til to nedsivningsgrøfter uden overløbsrør, tagvand fra stuehuset ledes til faskine.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at afløbsforholdene skal stemme overens med det beskrevne i miljøkonsekvensrapporten, samt at ændringer heraf skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

For at modvirke risikoen for olieforurening, har Aabenraa Kommune vurderet, at det er nødvendigt at stille vilkår til placering af olietanke og forholdsregler ved uheld, herunder at der på ejendommen skal være materiale til opsamling af spild.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke forekommer en væsentlig virkning på den miljømæssige tilstand af jord, grundvand og overfladevand, såfremt de stillede vilkår og husdyrbrugloven med bekendtgørelser overholdes.

Lugtgener

Aabenraa Kommune har vurderet, at lugtmarkørerne for nærmeste nabo, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone er placeret korrekt i husdyrgodkendelse.dk.

Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at da det nærmeste lokalplanlagte område i landzonen er beliggende længere væk end nærmeste samlet bebyggelse, er det ikke nødvendigt at vurdere lugt for nærmeste lokalplanlagte område i landzonen, da lugtgenekriteriet ved nærmeste samlet bebyggelse er overholdt. Ved det nærmeste lokalplanlagte område i landzone gælder der de samme lugtgenekriterier som ved samlet bebyggelse.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug, idet der ikke ligger andre husdyrbrug indenfor 300 m til nærmeste samlet bebyggelse og byzone samt indenfor 100 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt.

Tabel 4. Lugtberegning – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk., ansøgningsskema nr. 252 395.

Adresse	Område status	Kumulation	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Stemmildvej 12	Nærmeste nabo uden landbrugspligt	0	208,9	210,5	Ja
Burkal Kirkevej 3	Nærmeste samlet bebyggelse	0	487,7	1.822,2	Ja
Bylderup-Bov	Nærmeste byzone	0	710,6	2.150,7	Ja

Som det fremgår af Tabel 4, er lugtgeneafstanden til nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone overholdt.

Ud over beregning af lugtgeneafstanden, udregnes lugtkonsekvenszonen i husdyrgodkendelse.dk. Inden for denne radius kan lugt ind imellem registreres. Lugtkonsekvenszonen er udregnet til 772 m. Et kort med lugtkonsekvenszonen er vedlagt som bilag 1 i afsnit D. Kommunens bilag.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige emissioner og gener

Støjgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1 er støjgenerne beskrevet. Aabenraa Kommune vurderer, at støjgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige støjgener for de nærmeste naboer.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at husdyrbruget skal overholde de generelle støjgrænser for områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern Støj fra virksomheder". Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at støjgrænserne skal være overholdt ved

nærmeste nabos inden- og udendørs opholdsarealer, dog maks. 15 m fra beboelsen.

Støvgener

Støvgenerne er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. Aabenraa Kommune vurderer, at støvgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at der gøres de nødvendige tiltag for at begrænse støvgenerne for de omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der ikke må forekomme støvgener uden for ejendommens eget areal, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Rystelsesgener

Evt. rystelser fra ejendommen er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.2. Aabenraa Kommune vurderer, at evt. gener fra rystelser er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener i form af rystelser ved de nærmeste naboer.

For at sikre naboerne stilles der vilkår til, at der ikke må forekomme væsentlige gener fra rystelser og vibrationer uden for ejendommens eget areal, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Flue- og rottegener

Husdyrbrugets skadedyrsbekæmpelse er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.5. Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelse af fluer og rotter har et sådant omfang, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at arealerne omkring staldene skal holdes ryddelige, således at rottetilhold forebygges. Der stilles derudover vilkår til, at fluebekæmpelse skal ske efter gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Transportgener

Ansøger har redegjort for antallet af transportere til og fra husdyrbruget samt husdyrbrugets til- og frakørselsforhold i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.6.

Aabenraa Kommune vurderer, at transporterne til og fra ejendommen er beskrevet tilstrækkeligt, og at der ikke skal stilles vilkår til transportere til og fra ejendommen.

Lysgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4 beskrives det, at udendørsbelysningen ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der ikke må forekomme væsentlige lysgener for de omkringboende, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Uhygiejniske forhold

Da døde dyr opbevares overdækket og på fast bund, samt at der forebygges mod skadedyr i den daglige drift, vurderer Aabenraa Kommune, at der, som følge af det ansøgte, ikke sker en væsentlig indvirkning på miljøet, hvad angår uhygiejniske forhold.

Miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki

Husdyrbruget er forpligtet til at overholde Aabenraa Kommunes til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald, hvorfor det vurderes, at kravet om iagttagelse af miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki er overholdt.

Bedste tilgængelig teknik (BAT)

BAT Ammoniakemission

Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) inden for ammoniakemissioner, når produktionen medfører en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til størrelsen af ammoniak- og lugtemission, der må komme fra husdyrbruget. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet til ammoniakemission fra husdyrbruget er 4.038 kg NH₃-N pr. år, og at den faktiske emission er 4.038 kg NH₃-N pr. år. BAT-kravet for husdyrbruget er således overholdt med de valgte gulvtyper.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige krav

Vurdering af om husdyrbruget har tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning

Der er redegjort for håndtering og opbevaring af husdyrgødning i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1.2. Ansøger har indsendt en kapacitetsberegning der viser, at der er mere end 9 måneders opbevaringskapacitet til gylle i husdyrbrugets eksisterende gyllebeholder på 3.030 m³.

Aabenraa Kommune vurderer, at håndteringen af husdyrgødning overholder BAT, og at der ikke er væsentlig virkning på miljøet herfra. Dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vurdering af om afstandskrav er overholdt

Samtlige husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg overholder afstandskravene i husdyrbruglovens §§ 6-8.

Vurdering af, om husdyrbruget er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug

Ansøger driver flere svinebrug i Tønder Kommune, som er angivet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.3. Ansøgers andre svinebrug er beliggende på Krusåvej 14 og 16, som ligger ca. 11 km fra Stemmildvej 16.

De tre husdyrbrug er driftsmæssigt forbundne da der flyttes fedesvin fra ansøgers andre husdyrbrug til Stemmildvej 16, hvor de opstaldes indtil slagt. Herudover bemander det samme personale de tre husdyrbrug som også drives under det samme CVR nr.

Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommene ikke opfylder kriterierne om forureningsmæssig og teknisk forbundenhed, grundet afstanden mellem ejendommene. Afstanden mellem husdyrbrugene er større end 50 % af den ukorrigerede geneafstand til enkeltbolig, hvorved husdyrbrugene ikke er forureningsmæssigt forbundne.

Alternative løsninger

Ansøger har i afsnit 3.17 i miljøkonsekvensrapporten redegjort for de alternative løsninger, der har været vendt i forbindelse med, at ansøgningsmaterialet til denne miljøgodkendelse blev udarbejdet.

På baggrund af redegørelsen i miljøkonsekvensrapporten, vurderer Aabenraa Kommune, at der er redegjort tilstrækkeligt for de alternative løsninger, og hvorfor den ansøgte løsning er den, der er valgt.

Ophør af husdyrbruget

Ud fra ansøgers redegørelse i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.1, vurderer Aabenraa Kommune, at ejendommen vil blive afviklet miljømæssigt forsvarligt, hvis husdyrbruget på Stemmildvej 16 ophører helt.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der skal foretages oprydning og rengøring ved varigt ophør af driften for at undgå forureningsfare.

Samlet vurdering

Vurdering af VVM og BAT

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier (der sker ingen bygningsmæssige ændringer).
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning.
- Jord, grundvand og overfladevand.
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

Samspillet mellem faktorer og sårbarhed i forhold til risici for større ulykker m.v.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det, der er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.13 og 3.15, at der ikke er væsentlige negative virkninger på miljøet på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

1. Befolkningen og menneskers sundhed
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2 natur samt bilag IV arter
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet
5. Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år og er derfor omfattet af husdyrbrugloven § 16 a, stk. 1. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsens meddelelsesdato. Godkendelsen anses som udnyttet ved meddelelsetidspunktet.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelser givet efter § 16 a, stk. 1 skal ikke revurderes.

Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 23. marts 2034.

Ophævelse af eksisterende godkendelse

Den eksisterende § 19 k anmeldeafgørelse til Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov ophæves ved udnyttelse af denne miljøgodkendelse.

Andre tilladelser og dispensationer

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til husdyrbrugloven. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Aabenraa Kommune.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Afgørelse

- Vilkår 1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 252 395, version 2, modtaget i Aabenraa Kommune den 22. oktober 2025, og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- Vilkår 2. Denne miljøgodkendelse skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt, og være tilgængelig for ejer og medarbejdere. Dens indhold skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

- Vilkår 3. Husdyrbrugets stalde, gulvtyper og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Stald	Slagtesvin. Fast gulv	2.357	919
	Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv		1.203
I alt			2.122

- Vilkår 4. Der må ikke være over 2.000 slagtesvin (over 30 kg), på stald ad gangen.
- Vilkår 5. Husdyrbruget skal indrettes med stalde og opbevaringsanlæg som vist på nedenstående kort. Dyretyper og staldsystem må ikke ændres, og størrelsen på produktionsarealerne må ikke øges, i forhold til det der fremgår af vilkår 3.

Figur 2. Situationsplan for Stemmildvej 16.

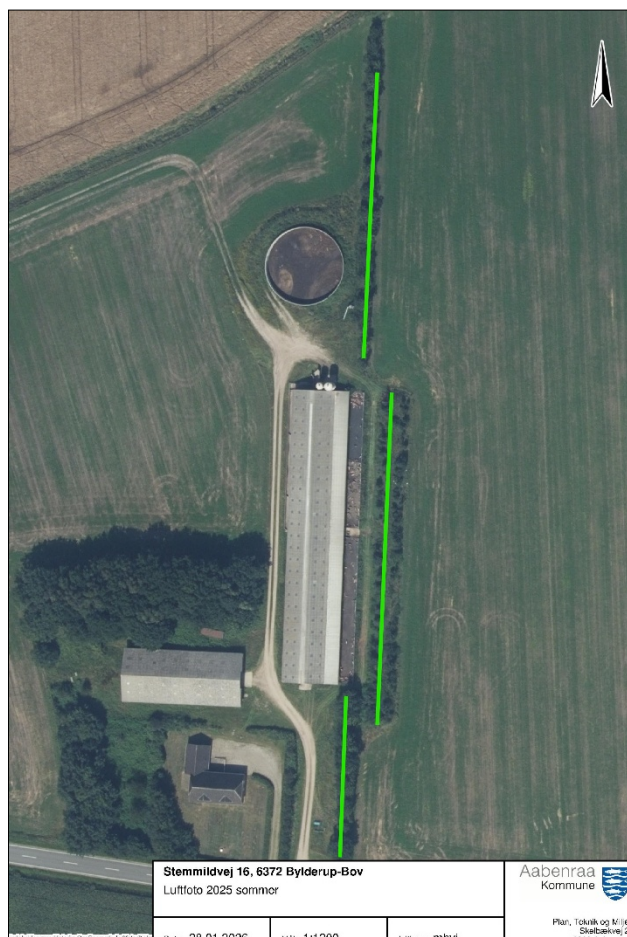
Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning

Vilkår 6. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal påfyldning af gyllevogn foregå på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

Vilkår 7. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.

Placering og konstruktion af anlæg

Vilkår 8. Den eksisterende afskærmende beplantning øst for stald og gyllebeholder, som angivet med grøn på Figur 3, skal bevares og vedligeholdes. Såfremt beplantningen/læhegnet fjernes, skal der genetableres beplantning, der opfylder samme afskærmende funktion.

Figur 3. Grøn: Afskærmende beplantning som skal bevares.

Lugt

- Vilkår 9. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres at gulve holdes tørre, at gødnings- og foderrester i staldene fjernes, og at fodringssystemer holdes rene.

Øvrige emissioner og gener

Støj

- Vilkår 10. Husdyrbrugets samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Tidsinterval	Grænseværdi	Referencetidsrum
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjgrænserne må ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen.

Vilkåret gælder for al støj fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

- Vilkår 11. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår 10 fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støv, lys og rystelser

- Vilkår 12. Driften må ikke medføre væsentlige støv- og lysgener eller gener i form af rystelser uden for ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

- Vilkår 13. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- Vilkår 14. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Jord, grundvand og overfladevand

Spildevand

- Vilkår 15. Kemikalier, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand eller overfladevand, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer med fare for forurening skal straks opsamles.
- Vilkår 16. Afledning af flydende husdyrgødning, restvand og spildevand skal foregå som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Ændringer af afløbsforhold skal indsendes til, og godkendes af, tilsynsmyndigheden.
- Vilkår 17. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.

Olie og diesel

- Vilkår 18. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af oliespild.
- Vilkår 19. Olie og diesel, herunder spildprodukter, skal opbevares i overjordiske beholdere på fast bund uden afløb, så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Generelt

- Vilkår 20. Kvitteringer for aflevering af farligt affald og andre dokumentationer for vilkårenes overholdelse skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

Vand- og elforbrug

Vilkår 21. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. De årlige registreringer af elforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vilkår 22. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. De årlige registreringer af vandforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ved ophør af husdyrbruget

Vilkår 23. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Aabenraa Kommune.

Vilkår 24. Ved husdyrbrugets ophør skal tilbageværende husdyrgødning fjernes, og ejendommen skal ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

Beredskabsplan

Vilkår 25. På husdyrbruget skal der forefindes en opdateret beredskabsplan. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne. Den skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Ved ansættelse af udenlandsk arbejdskraft skal beredskabsplanen oversættes til et sprog de forstår. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges.

Vilkår 26. Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret den 21. januar 2026 på Aabenraa Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Naboorientering og partshøring

Et udkast til miljøgodkendelsen blev den 11. februar 2026 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Samtidig blev den lagt på Aabenraa kommunes hjemmeside. Der var en frist på 30 dage til at fremsende kommentarer.

I forbindelse med høringen har beboerne på naboejendommen Stemmildvej 12 indsendt høringssvar omhandlende oplevede lugtgener fra husdyrbruget på Stemmildvej 16. Da lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenekravet til enkelt bolig er overholdt ved beboelsen på Stemmildvej 12, og da der er stillet vilkår om at opretholde en god staldhygiejne, har høringssvaret ikke givet anledning til ændringer af afgørelsen eller dennes vilkår.

Annoncering og afgørelse

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentligt annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside den 23. marts 2026, og afgørelsen bliver fremsendt til de klageberettigede.

Du har ifølge forvaltningslovens³ § 9 ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen. Eventuel aftale herom skal aftales med Team Miljøs landbrugsgruppe på landbrug@aabenraa.dk.

Klagevejledning

Miljøgodkendelsen kan i medfør af husdyrbrugloven § 76 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

---

³ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 Forvaltningsloven

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 23. marts 2026 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 20. april 2026, der er dagen for klagefristens udløb.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. husdyrbruglovens § 81, stk. 1.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Udkastet til miljøgodkendelsen er forud for meddelelse af godkendelsen blevet sendt til ansøger og ansøgers rådgiver, parter, naboer og andre berørte (beboelser der er beliggende inden for det beregnede konsekvensområde for lugtemission, jf. D).

Den 23. marts 2026

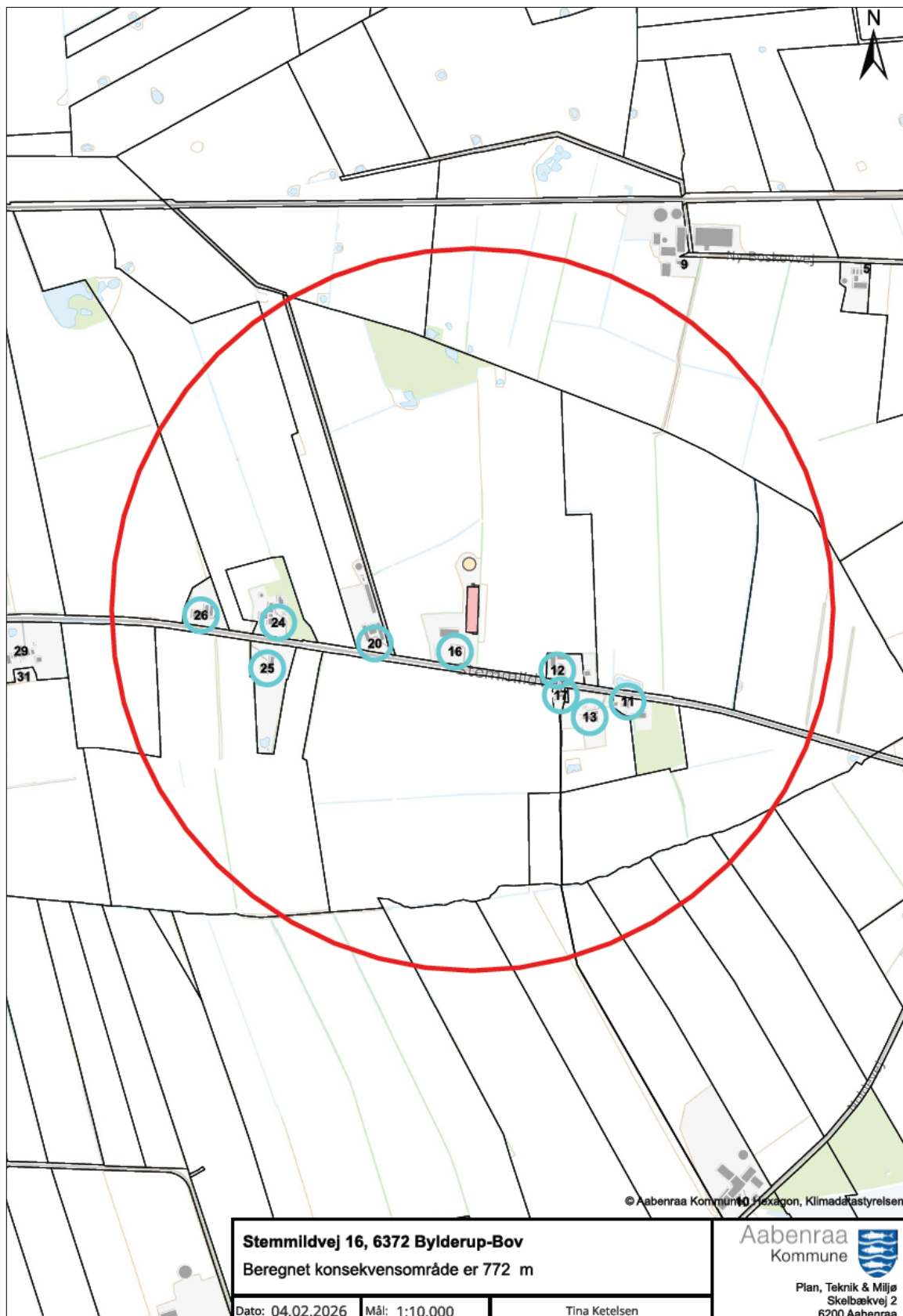
Maja Hauchrog Vink
Team Miljø
Byg, Natur & Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa

D. Kommunens bilag

Lugtkonsekvenszonen

Aabenraa Kommune har udarbejdet et kort over lugtkonsekvenszonen med en konsekvenszone på 772 m:

E. Miljøkonsekvensrapport

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Miljøkonsekvensrapporten (MKR) er udarbejdet af miljørådgiver Ulla Refshammer Pallesen, SPIRAS.

Aabenraa Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningmaterialet, der indeholder MKR inklusive bilag, er vedlagt som bilag 1 til miljøgodkendelsen.

Ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk er ikke vedlagt, da resultaterne er indarbejdet i enten MKR eller i miljøgodkendelsen. Hvis skemaet fra husdyrgodkendelse.dk ønskes tilsendt, kan de fås ved henvendelse til landbrug@aabenraa.dk eller på tlf. 73 76 78 64.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 6 er der ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16 a krav til, at der skal være en beskrivelse af hvilke metoder, der er anvendt til identificering og forudberegning af de væsentlige virkninger på miljøet. Til udarbejdelse af MKR, har ansøger benyttet sig af beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, hvor emissionsfaktorerne tager afsæt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Aabenraa Kommune vurderer, at metoderne er tilstrækkeligt beskrevet.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 10 er der et krav om, at der i MKR skal være en referenceliste med oplysninger om kilderne til miljøkonsekvensrapportens beskrivelser og vurderinger. Referencelisten fremgår af afsnit 7 i MKR.

Vedlagte relevante bilag:

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport (MKR)

Ansøgning om § 16 a miljøgodkendelse

Stemmildvej 16
6372 Bylderup-Bov

Ansøgning om godkendelse af produktionsarealer i eksisterende stald
Skema 252395 i www.husdyrgodkendelse.dk

• **Kolding**
Niels Bohrs Vej 2
7634 1700

• **Vojens**
Billundvej 3
7320 2600

• **Aabenraa**
Jens Terp-Nielsens Vej 13
7436 5000

• **Odense**
Munkehatten 1A th
7436 5000

spiras.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ejer af ejendommen	Kurt Andresen Noldevej 29, 6372 Bylderup-Bov Mobil: 2012 1262 ka-nolde@frisenholm.dk
Ejer af dyreholdet	Bo Bejer Krusåvej 11, 6240 Løgumkloster Mobil: 2342 4213 E-mail: bobastian@mail.dk
Husdyrbrugets adresse	Stemmildvej 16 6372 Bylderup-Bov
CVR-nummer	21036277 (dyreholdet)
CHR-nummer	49716
Kommune	Aabenraa Kommune
BFE-nummer	9175029
Matrikel-nr.	Matrikel: 2 – Stemmild, Burkal m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Krusåvej 11 og 14, 6240 Løgumkloster
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningsskema	52395
Rådgiver	Ulla Refshammer Pallesen Spiras, CVR-nr. 21111511 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@spiras.dk Tlf.: 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger, og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af Spiras i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for kapacitetsberegningen og en opgørelse over produktionsarealer. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

---

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 1065 af 21/08/2025

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1089 af 16/10/2024

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 Metode og manglende viden (F6)	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	9
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)	9
3.1.1 Produktionsarealer	10
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	11
3.1.3 Drift af anlægget	11
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)	12
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	12
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)	12
3.4.1 Landskab	12
3.4.2 Kulturarv	13
3.4.3 Materielle goder	14
3.4.4 Afstandskrav	15
3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.	17
3.4.6 Jordarealer og jordbund	17
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)	18
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)	22
3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)	24
3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)	26
3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)	26
3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)	26
3.8.3 Støv (B7, E1b)	26
3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)	27
3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)	27
3.8.6 Transporter (B7, E1b)	28
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)	28
3.9.1 Døde dyr (B8)	28
3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)	29
3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)	29
3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)	29
3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)	30
3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)	30
3.12 Klima (F4, F5f)	30
3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)	32
3.14 Overvågning (F7)	32
3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)	33
3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)	33
3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)	33

3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	34
4.	Diverse oplysninger	34
4.1	<i>Ophør af husdyrbruget</i>	34
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management</i>	34
4.2.1	<i>BAT råvarer</i>	34
4.2.2	<i>Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi</i>	35
4.2.3	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)</i>	36
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	36
6.	Konklusion	36
7.	Referenceliste	37
8.	Bilag	37
	Bilag 1: Oversigtskort	38
	Bilag 2: Opgørelse af produktionsarealer	39

1. Indledning

Husdyrbruget på Stemmildvej 16 har en produktionstilladelse baseret på en § 19 k anmeldeafgørelse til økologisk produktion. Forud herfor må der ligge en anmeldelse af stalden samt eventuelt en screeningsafgørelse for etableringen af stalden i 2000. Udearealerne op langs den østlige side af stalden og udleveringsgangen på den vestlige side af stalden er etableret i 2013. Siden 11. marts 2025 har ansøger lejet staldanlægget til slagtegrise fra en ikke økologisk frilandsproduktion.

Den nuværende produktionstilladelse er til 5.768 slagtegrise 30-104 kg. Der ønskes nu mulighed for at overgå til de nye regler fra 2017 til fri produktion i de eksisterende stalde. Da grænsen på flere end 2.000 stipladser med grise over 30 kg aldrig vil komme til at blive overskredet, er husdyrbruget ikke et IE-Husdyrbrug. Der indsættes maks. 500 smågrise i hver af de 4 sektioner i stalden.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Kurt Andresen og Bo Bejer, som står inde for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas.

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Stemmildvej 16, 6372 Bylderup-Bov. Ansøger har et frilandsgrisehold og stalden på Stemmildvej 16 benyttes til at opfede grise fra cirka 30 kg og op til slagtevægt. Grisene i stalden på Stemmildvej 16 går i en delvis åben stald med et udeareal på den østlige side af stalden, hvoraf en del er overdækket med et halvtag. Den nuværende tilladte husdyrproduktion er på 5.768 slagtegrise 30-104 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion af slagtegrise i forhold til antal og ind- og udgangsvægt. Den fremtidige maksimale produktion på husdyrbruget forventes at blive på op til ca. 7.200 slagtegrise ca. 30-114 kg og der vil være maks. 1.999 dyr på stald ad gangen.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger i Aabenraa Kommune vest for Bylderup-Bov. Landskabet rundt om husdyrbruget er forholdsvis åbent, dog med læhegn og mindre skovstykker. Ifølge kommuneplanen ligger husdyrbruget uden for sårbare landskabsudpegninger.

Husdyrbruget er delvist afskærmet af en beplantet jordvold øst for udearealet til stalden, levende hegn samt beplantninger nord for maskinhuset og i forbindelse med stuehuset. De højeste anlæg på husdyrbruget er fodersiloerne på op til ca. 12 m.

Der sker intet nyt byggeri eller ændringer af bygningsmassen eller beplantningen.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes. Lugtgeneafstandene er de afstande, et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden fra kilderne til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Stemmildvej. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Alt husdyrgødning er i form af gylle. På nuværende tidspunkt leveres ikke til biogasanlæg, men det er muligt, at der senere indgås en aftale om at levere til gylle til afgang på et biogasanlæg. Gyllen udbringes som gødning på husdyrbrugets marker samt på marker tilhørende andre husdyrbrug.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og kategori 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der er maksimalt 0,1 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 1 natur og kategori 2 natur.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre heder, moser og overdrev, sker en mindre stigning i ammoniakdepositionen kaldet merdeposition. Det samme gør sig gældende i forhold til øvrige naturtyper (fx enge og søer). Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Merdepositionen beregnes til 0,0-0,4 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Da kravene til totaldeposition og merdeposition overholdes, vurderes ammoniakdeposition til natur ikke at kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N/år, er der krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Der er fastsat krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT for ammoniak.

For at leve op til BAT er der ikke behov for at benytte ammoniakreducerende teknologier.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Med husdyrbrugets indretning er der meget begrænset risiko for forurening. Ved eventuelt uheld med gylleudslip fra gyllebeholder, vil gylle samles på de omkringliggende arealer. Der er rådighed over en minilæsser, der kan benyttes til at skubbe jord op i en vold, så gyllen kan inddæmmes på et begrænset areal, hvorefter opugning/opgravning kan iværksættes.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Der har ikke været overvejet alternative placeringer af stalde, idet der ikke skal bygges nyt.

Det er ikke overvejet, om der kan etableres ammoniakreducerende teknologier, da husdyrbruget lever op til BAT for ammoniakemission. Det er muligt, at gyllebeholderen teltoverdækkes på et senere tidspunkt.

Der er intet realistisk 0-alternativ, da det pt. ikke er muligt at finde en økologisk slagtesvineproducent at udleje staldanlægget til.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant, efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

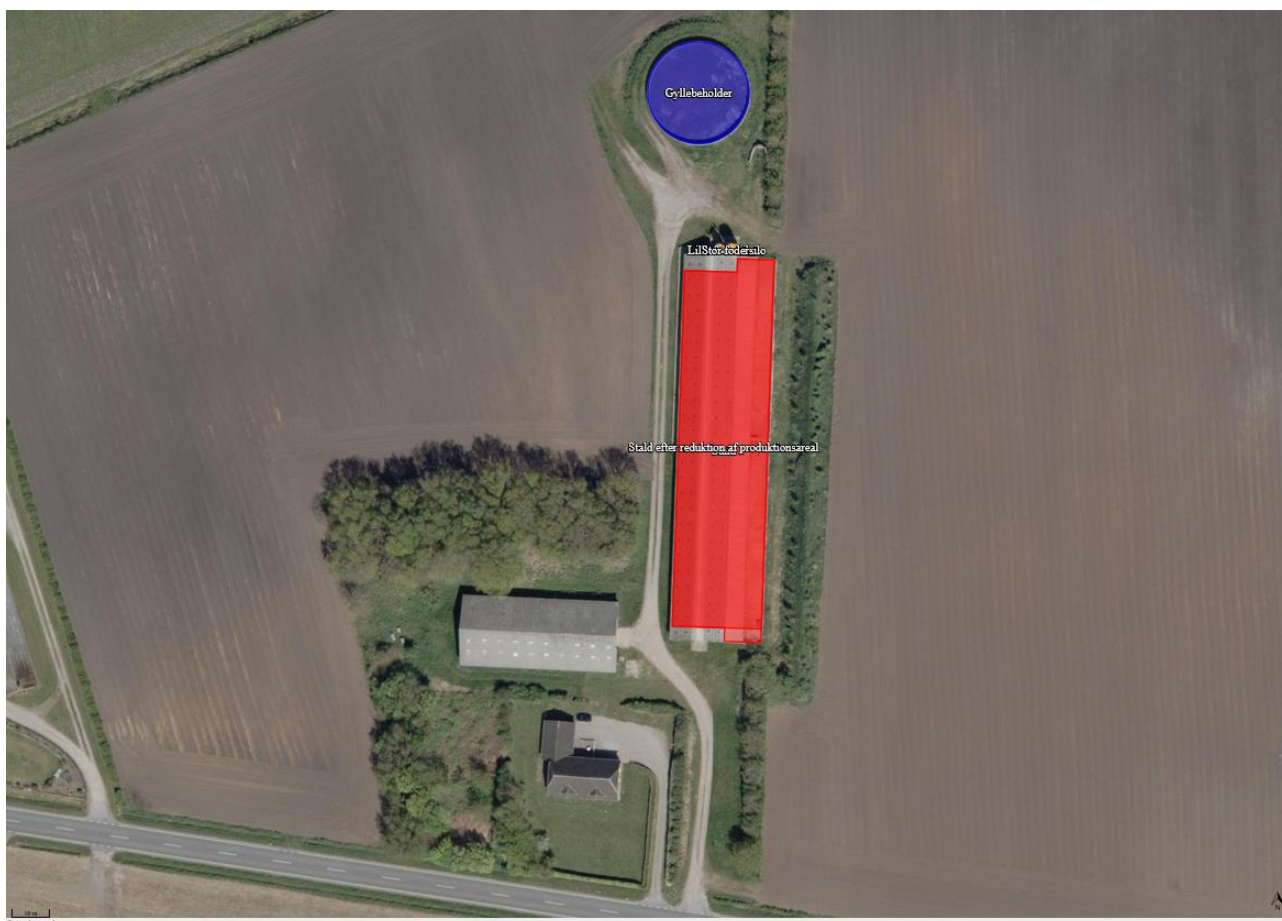
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Husdyrbruget på Stemmildvej 16 ligger forholdsvis samlet, med stuehus, og maskinhus tættest på Stemmildvej, nord herfor stalden og gyllebeholderen. Der er beplantning og jordvold, der bidrager visuelt til at binde bygningsmassen sammen. Beboelsen på Stemmildvej 16 udlejes.

Korn til foder opbevares i 2 stk. gråhvide fodersiloer i komposit til hhv. 12 ton og 24 ton foder. Den store silo har stået på husdyrbruget siden stalden blev opført, men har efter udearealet blev etableret stået ved nordgavlen af stalden på en betonplads. Omkring 2013/2014 er den mindre fodersilo opstillet. Begge siloer indtegnes for en sikkerheds skyld i ansøgningssystemet, da der ikke er kendskab til om fodersiloerne er anmeldt korrekt.

Hvis der opbevares handelsgødning på husdyrbruget, sker dette kun forud for udbringning. Der opbevares maks. 100 ton gødning i sække i det store maskinhus.

Husdyrbrugets bygninger, anlæg og gyllebeholder mv. ses af kortudsnittene i figur 1 samt bilag 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne har været uændrede de seneste 8 år, hvorfor størrelsen af arealerne er ens i nudrift og 8 års drift. I ansøgt drift reduceres udearealerne lidt, så ansøgningen kan overholde lugtgeneafstanden til Stemmildvej 12.

Produktionsarealerne er beregnet ud fra staldtegninger, oplysninger fra Bo Bejer om foderøer mv. Produktionsarealerne i nudrift og 8 års drift fremgår af tabel 1 og produktionsarealerne i ansøgt drift fremgår af tabel 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Stald	2431	Naturlig ventilation	3 m	(#817606) Slagtesvin, Økologiske stalde	0	992
				(#817605) Slagtesvin, Økologiske stalde	0	1203
Sum						2195

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8 års drift og nudrift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Stald efter reduktion af produktionsareal	2357	Naturlig ventilation	3 m	(#817687) Slagtesvin. Fast gulv	0	919
				(#817686) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	1203
Sum						2122

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift

Stalden er ventilationsteknisk en stor stald, da luften kan cirkulere rundt mellem de 4 afsnit, som den er delt op i.

Forrummet og udleveringsrummet er ikke tegnet ind som produktionsareal, da de er adskilt med vægge og loft fra resten af stalden. I udleveringsrummet opholder grisene sig kun umiddelbart op til afhentning. Der er intet fodersystem i staldafsnittet.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbruget har en Perstrup gyllebeholder på 3.030 m³ med 5 m sider fra 2000. Gyllebeholderens sider er ca. 2,5 m over terræn.

Ud over gyllebeholderen er der en fortank på ca. 20 m³ med pumpe og nedgravet rør til overpumpning til gyllebeholder. Gyllebeholder og fortank fremgår af oversigtskortet på bilag 1.

Al udslusning sker vha. skrabeanlæg i kanalen, som en gang dagligt skraber gylle mv. til tværkanalen, som har afløb til fortanken. Da der er tale om slagtegriseproduktion skal gylle udsluses ugentligt. Tværkanalen og fortanken tømmes ugentligt vha. traktorpumpe.

Der føres logbog over flydelag på gyllebeholderen.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder	Flydende				600
Nudrift					
Gyllebeholder	Flydende				600
8 års drift					
Gyllebeholder	Flydende				600

Tabel 3: Opbevaringsanlæg, lagertype og areal i m²

Med en forventet fremtidig maksimal produktion på op til maks. 7.200 slagtegrise ca. 30-114 kg er den årlige gylleproduktion mv. på ca. 4.056 m³ (beregnet ud fra normal for gylle og overfladevand). Opbevaringskravet for husdyrgødning på minimum 9 måneders opbevaring opfyldes ved maksimal produktion ved opbevaring af gylle i gylletanken og fortank. Der er indsendt kapacitetsberegning til kommunen.

Pt. leveres ikke gylle til biogasanlæg, men det er muligt, at det kommer til at ske på sigt.

3.1.3 Drift af anlægget

Det er ejer af dyrene og en ansat, der står for driften af staldanlægget og gyllebeholderen. Maskinhuset benyttes af ejer, som også driver jorden tilhørende ejendommen. Driften af stald og gyllebeholder er beskrevet i

de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagting (svineflyttedatabasen)
- Der sker gyllebeholderkontrol af gyllebeholderen via beholderkontrollordningen
- Gyllepumpning til gyllevogn sker med traktorpumpe
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres 5-årig kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør samt termofotografering
- Pulverslukkerne tjekkes og udskiftes løbende efter behov (egenkontrol)
- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner samt føres sprøjtejournal (ejer)

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i den eksisterende lovligt etablerede stald. Der sker ingen ændringer i stalden og der er ikke planlagt nedrivning bygninger eller anlæg i forbindelse med de ansøgte ændringer.

Placeringer af stald og gyllebeholder mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har desuden grisehold på Krusåvej 11 og 14, 6240 Løgumkloster.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regler for samdrift, så er husdyrbrugene på Stemmildvej 16 og Krusåvej 14 og 16 ikke forureningsmæssigt forbundne, da der er godt 11 km mellem husdyrbrugenes fast placerede husdyranlæg, husdyrgødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og således både mere 100 m samt mere end halvdelen af den ukorrigerede geneafstand til enkelt beboelse fra husdyrbruget på Stemmildvej 16, som er på 131,2 m ($262,4 \text{ m}/2$)).

De eneste tunge transporter, der sker mellem husdyrbruget på Stemmildvej 16 og Krusåvej 11 og 14 er flytning af grise med lastbil til Stemmildvej 16. Herudover er der transport i personbiler med personale mellem husdyrbrugene.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Stemmildvej 16 ligger i landzone vest for Bylderup-Bov i Aabenraa Kommune. Landskabet rundt om husdyrbruget er forholdsvis åbent, dog med læhegn og mindre skovstykker. Terrænet stiger mod nord og falder mod syd. Landskabet omkring ejendommen er et typisk intensivt landbrugsland med spredt bebyggelse.

Husdyrbruget ligger i en ældre moræneflade i et område med smeltevandssand.

Husdyrbruget er delvist afskærmet af en beplantet jordvold øst for udearealet til stalden, levende hegn samt beplantninger nord for maskinhuset og i forbindelse med stuehuset. De højeste anlæg på husdyrbruget er den store fodersilo på op til ca. 12 m.

Ifølge kortmaterialet på Plandata³ ligger husdyrbruget uden for udpegningerne Særlig værdifuldt landbrugsområde, Kulturhistoriske bevaringsværdier, Værdifulde kulturmiljøer, Bevaringsværdigt landskab, Større sammenhængende landskab, Værdifulde geologiske områder samt Kystnærhedszonen men inden for Værdifulde geologiske områder og Nationale geologiske interesseområder.

Bygningerne på husdyrbruget er opført i røde, hvide og grå nuancer i mursten og metalplader med primært grå fibercementtage. Stuehuset har brunligt betonstenstegltag. Kornsiloeerne er i grå/hvid komposit.

Vurdering af landskab

Eftersom husdyrbruget ligger uden for alle landskabelige udpegninger og der ikke sker ændringer, vil landskabet ikke kunne blive væsentlig negativt påvirket af det ansøgte. Der er ingen planer om at ændre i den nuværende beplantning.

3.4.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside er der ikke registreret fund af fortidsminder i umiddelbar nærhed af husdyrbruget.

---

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Figur 2: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til fund og fortidsminder

Vurdering af kulturarv

Da der ikke skal ske bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, skal der ikke ske jordarbejde, og der er derfor ingen risiko for at påvirke eventuel kulturarv skjult i jorden.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i det efterfølgende punkt, overholdes alle afstandskrav.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbrugloven.

Vurdering af materielle goder

Med ca. 130 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget (maskinhuset) til nærmeste nabobeboelse, og overholdelse af lugtgeneafstande til nabobeboelse under undtagelsesreglen for lugt (se punkt 3.7), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 7 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

samt mere end 10 m fra

- ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrbruglovens § 6 stk. 1 nr. 4 samt § 8 stk. 1 vist.

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Lille fodersilo	350
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	310
Gødningslager	Gyllebeholder	352

Nærmeste sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Stor fodersilo	270
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	231
Gødningslager	Gyllebeholder	289

Nærmeste naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Stor fodersilo	214
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	156
Gødningslager	Gyllebeholder	239

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Stor fodersilo	1789
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	1732
Gødningslager	Gyllebeholder	1807

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Lille fodersilo	237
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	189
Gødningslager	Gyllebeholder	245

Nærmeste aktive boring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Lille fodersilo	408
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	389
Gødningslager	Gyllebeholder	399

Nærmeste aktive vandværksboring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Stor fodersilo	3213
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	3207
Gødningslager	Gyllebeholder	3183

Nærmeste vej (offentlig eller privat fællesvej) - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Lille fodersilo	174
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	72
Gødningslager	Gyllebeholder	204

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Lille fodersilo	141
Staldbygning	Stald efter reduktion af produktionsareal	40
Gødningslager	Gyllebeholder	170

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 6 stk. 1 nr. 4 og § 8 stk. 1

Husdyrgodkendelse.dk måler fra den/det stald/gødningslager, der ligger tættest på de udpegede punkter. Punkterne er udpeget, så de ligger tættest muligt på stalden.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til nærmeste nabobeboelse og vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m.

På kortudsnittene herunder er vist nærmeste sø, vandløb, naboskel, nabobeboelse, offentlig vej, ikke almen boring og stuehus. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis der zoomes så langt ud, så de alle er med på kortudsnittet.

Figur 3: Kortudsnit over afstande

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Det eksisterende husdyrbrug ligger uden for alle kirke- og skovbyggelinjer, sø-, å-, og fortidsmindebeskyttelseslinjer, beskyttede sten- og jorddiger samt uden for kystnærhedszonen.

Vurdering af afstandskrav og andre beskyttelseslinjer (3.4.4 og 3.4.5)

Da alle afstandskrav jf. miljølovgivningen overholdes og der ikke sker ændringer inden for beskyttelseslinjer, er der ikke behov for at foretage en nærmere vurdering af afstandskrav eller beskyttelseslinjer.

3.4.6 Jordarealer og jordbund

Stald, kanaler, gyllerør, fortank og gyllebeholder er udført i tætte og stabile materialer.

Der er ikke registreret jordforureninger på husdyrbrugets arealer. Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgraveområder (råstofplan 2020). Der er til ejers kendskab ikke anvendt slagter på husdyrbruget. Jordbundstypen i området er angivet som sandjord.

Vurdering

Da stald, kanaler, gyllerør, fortank og gyllebeholder er etableret i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og guldtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter. Ammoniakemissionen stiger i ansøgt drift pga. ændringen fra økologisk til konventionel drift.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 5.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3797,9	239,8	4037,7
Nudrift	2853,5	239,8	3093,3
8 års-drift	2853,5	239,8	3093,3

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 6.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 4 og 5 og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 7.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁴ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og lagre) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog

⁴ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 927 af 28/06/2024

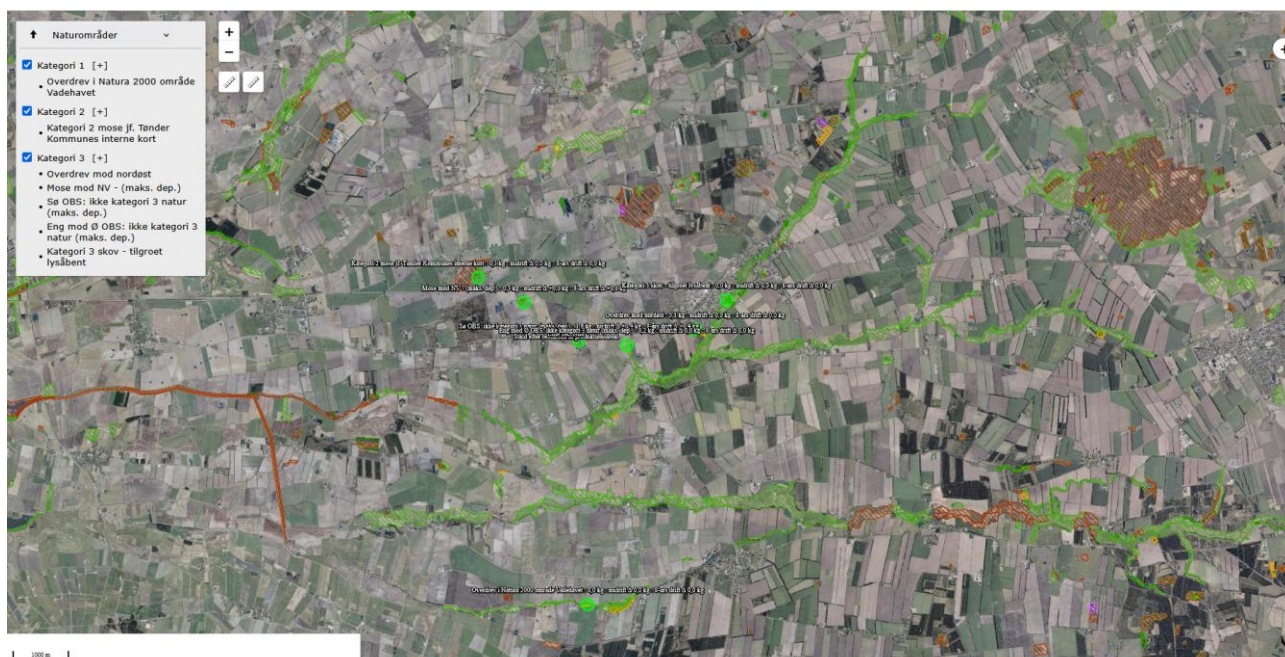
	inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniak-følsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak til natur

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområder

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kategori 2 mose jf. Tønder Kommunes interne kort	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Kategori 3 skov - tilgroet lysåbent	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Eng mod Ø OBS: ikke kategori 3 natur (maks. dep.)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2
Sø OBS: ikke kategori 3 natur (maks. dep.)	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,4	0,4	1,8
Mose mod NV - (maks. dep.)	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3
Overdrev mod nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
Overdrev i Natura 2000 område Vadehavet	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Tabel 7: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Alle punkter er sat i den afstand og retning, der giver den største totaldeposition.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde, et overdrev i Natura 2000 området Vadehavet ca. 5 km syd for husdyrbruget. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at totaldepositionen til overdrevet er på 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelse.dk beregner altid en deposition til punkter længere væk end 4 km til 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur

er således overholdt. Der er ikke brugt tid på at vurdere, om der er kumulation med andre husdyrbrug, idet det skrappeste totaldepositionskrav på 0,2 kg N/ha/år overholdes

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. Husdyrgodkendelse.dk et overdrev knap 6 km nordøst for husdyrbruget. Ifølge Tønder Kommunes interne kort over naturarealer er en mose knap 2 km nordvest for husdyrbruget ligeledes en kategori 2 mose. Totaldepositionen til overdrevet er beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

Det nærmeste kategori 3 naturområder er nogle moser, overdrev og kategori 3 skove. Det er valgt at udpege mosen, overdrevet og kategori 3 skoven med størst merdeposition. Den største merdeposition beregnes til 0,1 kg N/ha/år.

Ud over de ovenfor beskrevne naturpunkter er der desuden foretaget depositionsregninger til de nærmeste § 3 registrerede naturområder med størst merdeposition, som er en sø og en eng. Den største merdeposition beregnes til 0,4 kg N/ha/år.

Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabellen herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser (kg N ha ⁻¹ år ⁻¹) for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2022		
Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	6-20 ¹	sure overdrev 6-10, kalkholdige overdrev 10-20, Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation 5-15.
Klit	5-20	grå klit grønsværklit, indlandsklit og fugtige klitlavninger 5-15, klithede 10-15, øvrig klit 10-20
Hede	5-15	Afhænger af kvælstoffjernelse med naturpleje
Fersk eng	15-25 ^{1,2}	
Strandeng	10-20 ^{1,2}	
Mose og kær	5-25	højmoser og nedbrudte højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hede-moser 10-15, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-15	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld 10-20
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland, hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugs-mæssig. Dette vil primært gælde engarealer, og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsetning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 8: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵.

Ifølge SGAV's vejledning og klagenævnets praksis skal der ved vurdering af ammoniakdeposition til natur og tålegrænser benyttes et 3-års gennemsnit for baggrundsbelastningen. Gennemsnittet af baggrundsbelastningen fra ammoniak for 2021-2023 er for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i på 15,3 kg N/ha/år jf. kortlaget "Samlet deposition af kvælstof til brug i miljøgodkendelser, 2021-2023" i Danmarks Miljøportal. Endvidere skal husdyrbrugets beregnede totaldeposition lægges sammen med baggrundsbelastningen, når det skal vurderes, om tålegrænser er overskredet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

⁵ https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2024/N2024_64.pdf

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne væsentligt negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

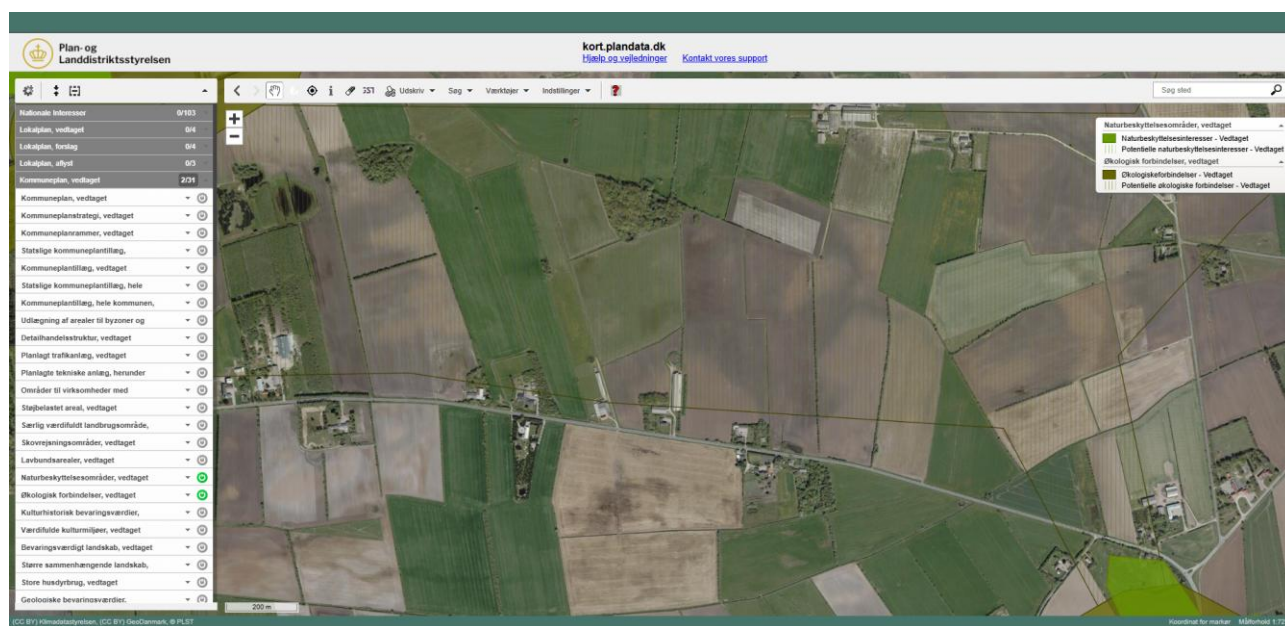
Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

FN definerer biodiversitet som: *"Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer."* Med andre ord er biodiversitet alt liv på jorden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående punkt. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Udpegningsen af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Kort over økologiske forbindelser mv. fra Plandata.dk

Som det fremgår, ligger husdyrbruget inden for udpegede potentielle økologiske forbindelser men uden for områder med økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser.

Bilag IV-arter mv.

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Odder	<i>Lutra lutra</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>

Tabel 9: Liste over bilag IV-arter

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal over registrerede bilag IV-arter, er der ikke registreret bilag IV-arter inden for ca. 1.000 m fra husdyrbruget.

Figur 7: Kort over registreringer af bilag IV-arter

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus. Der nedrives ingen bygninger, og der fældes ingen træer i forbindelse med projektet.

Hvis der er oddere i nærheden, må disse forventes at opholde sig i tilknytning til vandløbssystemer hvor der er fødegrundlag. Der er ca. 300 m til nærmeste åbne vandløb.

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Der er umiddelbart ingen sådanne områder i nærheden af husdyrbruget.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Samlet vurdering

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Pga. afstanden til potentielle yngle- og levesteder, samt da der ikke fjernes beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder, vurderes det derfor, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)

De nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i Husdyrgodkendelse.dk og ses i figur 8.

Nærmeste enkelt beboelser uden landbrugspligt er Stemmildvej 11, 12, 17 og 25. Beboelsen på Burkal Kirkevej 3 udløser samlet bebyggelse, idet der inden for 200 m af beboelsen ligger mere end 6 andre beboelser uden landbrugspligt. Nærmeste byzonegrænse og fremtidig byzone er grænsen til Bylderup-Bov. Nærmeste sommerhusområde er ikke udpeget, da det ligger meget længere væk end nærmeste byzone. Ligeledes er nærmeste relevante lokalplanlagte område, der udløser samme krav som samlet bebyggelse, ikke udpeget, da det ligger meget længere væk end samlet bebyggelse ved Saksborg.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt beboelse, samlet bebyggelse eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra nærmeste enkeltbeboelse eller 300 m fra samlet bebyggelse og byzone (vurderet ud fra oplysninger i Landbrugsstyrelsens kort over jordbrugsanalyser)⁸.

⁸ <https://miljoeGIS.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>

Figur 8: Nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone mv.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Stemmildvej 11	0	NY	262,4	209,9	375,7	Ja
Stemmildvej 12	0	NY	262,4	209,9	210,9	Ja
Stemmildvej 17	0	NY	262,4	209,9	256,1	Ja
Stemmildvej 25	0	NY	262,4	262,4	453,6	Ja
Burkal Kirkevej 3	0	NY	543,9	489,5	1822,5	Ja
Bov, Burkal	0	NY	713,1	713,1	2131	Ja
Bov, Burkal - fremtidig byzone?	0	NY	713,1	713,1	2152,8	Ja

Konsekvenszone

Konsekvenszone: 771 m

Tabel 10: Beregning af lugtgeneafstande til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være 5 OU_E pr. m³ og 1 LE pr. m³ til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, 7 OU_E pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt 15 OU_E pr. m³ og 10 LE pr. m³ til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholdere kan der være lugtafgivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af gylle op til byzoneområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Det vurderes, at en afstand på ca. 189 m fra stalden til nærmeste nabo på Stemmildvej 12 er tilstrækkelig til at undgå væsentlige lugtgener.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transport.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Det er dog ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener vil forekomme i forbindelse med fodring af dyr, gyllepumpning, omrøring af gyllebeholdere, indblæsning af foder i fodersiloer, vask med højtryksrensere samt transport af dyr, foder og gylle. Se kort over støjkluster på bilag 1.

Alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper. Der anvendes traktorpumpe ved ugentlig overpumpning fra fortanken. Gyllebeholderen tømmes vha. gyllevogn og traktorpumpe eller gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende.

Støjkluster og belysning fremgår af bilag 1.

Der sker ingen ændringer i støjklusterne fra husdyrbruget med det ansøgte.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Ansøger oplyser, at der aldrig er indkommet klager fra naboer over støj fra husdyrbruget.

Vurdering

Med husdyrbrugets aktiviteter, jordvold øst for udearealerne og afstande til naboer vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vurdering af støj i forhold til transport er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transport til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i de eksisterende kilder til rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med det ansøgte. Kilder kan fx være foderanlæg og diverse maskiner.

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klos op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis beboelser ligger meget tæt på overkørsler, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transport af foder og dyr mv.

Se yderligere om transport under punkt 3.8.6.

Vurdering

Med afstanden til naboer fra stationære og mobile kilder på selve husdyrbruget, vurderes det, at rystelser og vibrationer fra husdyrbruget ikke vil kunne medføre væsentlige gener for omgivelserne.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Kørearealerne rundt omkring bygningerne og gyllebeholderen er grusbelagte. Støv vil primært forekomme ved transport på husdyrbrugets kørearealer samt i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor

evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Støv fra levering af foder er meget begrænset. Foder blæses direkte ind i fodersiloerne og ledes ind i foderum, hvorfra det ledes ud i stalden gennem rørsystemer. Der tørfodres.

Der er overbrusningsanlæg i stalden til brug ved behov for køling af dyrene.

Der sker ingen ændringer i støvkilderne fra husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er så stor, at der ikke vil kunne forekomme støvgener fra kørslen på kørearealerne rundt om husdyrbruget.

Det vurderes endvidere, at der ikke er problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i fodersiloer og ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer. Overbrusning i staldene medvirker endvidere til at binde eventuelt støv fra foder og dyr.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Udendørs belysning fremgår af figur 1. Der er opsat lave minilamper ved indkørslen til stuehuset samt pynte/positionslys på stuehuset. Herudover er der lamper på gavlene af stalden samt på maskinhuset. Belysningen tændes og slukkes manuelt.

Belysningen inde i staldene og de øvrige driftsbygninger samt den udvendige belysning, vil kun oplyse nærområdet. Som beskrevet under 3.4.1 er indsynet til husdyrbruget delvist afskærmet af jordvold, levende hegn og andre beplantninger.

Ud over lyspåvirkning fra udvendig og indvendig belysning vil der forekomme lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og traktorer med lys holder kortvarigt ved stald, fodersiloer samt gyllebeholder i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik, dels pga. kildernes lysstyrke og placering, beplantninger samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Ansøger oplever ikke problemer med skadedyr. Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Opbevaring af foder sker som beskrevet i fodersiloer og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.).

Der sker ingen særskilt fluebekæmpelse. Der er skrabere i kanalen under spalterne, som skraber gyllen til tværkanalen, og der er derfor ikke gode vækstbetingelser for fluer. Såfremt der opstår fluegener, vil fluer blive bekæmpet med et godkendt middel. Husdyrbruget har indgået aftale om rottebekæmpelse med et privat firma (pt Ewers Skadedyr ApS). Rotter bekæmpes med klapfælder. Kommunen kontaktes hvis der konstateres tegn på rotteaktivitet. Der er pt opsat ca. 20 fælder fordelt rundt på husdyrbruget.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter sker ad overkørslen til Stemmildvej.

Så vidt muligt sker tunge transporter på hverdage og i dagtimerne.

Ansøger er ikke herre over, hvornår slagteriet afhenter slagtedyr. Når der udbringes gylle, køres der så vidt muligt over så få dage som muligt, for at holde eventuelle gener begrænset til så kort en periode som muligt, hvorfor der i denne periode kan køres i både de meget tidlige morgentimer og sene aften timer.

Tunge transporter (ind og ud tælles som en transport)	Tilladt drift Antal/år	Ansøgt drift Antal/år
Indkørsel af foder (lastbil, kapacitet ca. 36 ton)	ca. 52	ca. 52
Levering af smågrise (lastbil, kapacitet ca. 500 stk.)	ca. 16	ca. 16
Afhentning af slagtegrise (lastbil, kapacitet til ca. 210 stk.)	ca. 28	ca. 35
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 50	ca. 60
Udkørsel af gylle (gyllevogn, kapacitet 20 ton)	ca. 163	ca. 203
Afhentning af dagrenovation	ca. 26	ca. 26
Maksimalt i alt	ca. 335	ca. 392

Tabel 11: Skønnede antal transporter

Ud over de skønnede tunge transporter, er der transporter i personbiler med personale, dyrlæge, kontroller mv. i gennemsnit ca. 2 gange om dagen på hverdage og 1 gang om dagen i weekend og helligdage.

Såfremt der senere indgås aftale om afgang af gylle på biogasanlæg, vil antallet af transporter stige. Tankbiler kører normalt med ca. 38 ton, hvorfor der kan blive tale om op til ca. 107 ekstra transporter om året.

Vurdering

I nudrift er der tilladelse til 5.768 slagtegrise 30-104 kg, hvor den maksimale forventede produktion bliver maks. 7.200 slagtegrise 30-114 kg. Der vil derfor ske en mindre stigning i antallet af transporter, som svarer til den mulige udvidelse af dyreholdet. Forøgelsen i produceret kg gris svarer til maks. 41,7 % og antallet af transporter er skønnet til at stige med ca. 17 %.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger mv.). I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel.

Over de senere år er antal transporter til og fra husdyrbrug generelt faldet som følge af udviklingen af kapaciteten for transportenheder, specielt i forhold til transport af foder og husdyrgødning.

Samlet set vurderes transporter til og fra husdyrbruget ikke at kunne medføre væsentlige gener for naboer.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr placeres på afhentningsplads ved kørevejen ind til stald og gyllebeholder ca. 17 m fra Stemmildvej. Døde dyr lægges på betonspalter og overdækkes med en kadaverkap. Pladsen er delvis afskærmet ved læhegnene langs indkørselsvejen. Daka afhenter efter behov. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og kød- og benmelsproduktion.

Vurdering

Med afskærmning beplantning og opbevaring under en kadaverkap kan ingen naboer eller forbigående blive væsentligt generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr. Opbevaringen af døde dyr vurderes derfor at være forsvarlig.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødsning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Der sker ingen servicering af maskiner på husdyrbruget, hvorfor der ikke er affald i form af spildolie, oliebrændstoffilter eller blyakkumulatorer. Det er ejer af ejendommen, der har råderet over maskinhuset.

Lejer tager eget affald med retur til Krusåvej 11. Affald forekommer i meget begrænsede mængder og vil primært bestå af kanyler, emballage fra medicin, spraydåser, lysstofrør og eventuel anden emballage.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget, idet gylle i denne sammenhæng ikke betragtes som affald.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes affaldsregulativ. Det vurderes desuden, at affald fra husdyrbruget ikke har en væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der er ingen olietanke i brug på husdyrbruget. I maskinhuset står en tom olietank, der aldrig har været i brug i ejers ejertid.

Der benyttes sæbe og eventuelt desinfektionsmidler ved vask af staldene. Midlerne opbevares i forrummet. Der opbevares op til 25 l ad gangen.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af afløbsplanen, se bilag 1. Der er meddelt nedsivningstilladelse til overfladevand fra stalden til regnvandsgrøfter. Tagvand fra stuehuset ledes til faskine. I nedsivningstilladelsen står om overløb fra nedsivningsgrøfter. Der er til ejers kendskab udelukkende tale om nedsivningsgrøfter uden overløbsrør.

Spildevand fra produktionen og regnvand fra udleveringsarealerne og rampen ledes til gyllesystem og videre til gyllebeholder. Der er intet wc og bad i forbindelse med stalden.

Der er redegjort for mængder af overfladevand til gyllebeholder i kapacitetsberegningen.

Vurdering

Da husdyrbruget kun udleder uforurenede tag- og overfladevand til nedsivning i nedsivningsgrøfter, og der ikke sker ændringer i den afledte type eller mængde af overfladevand, vurderes det, at der ikke vil kunne ske en væsentlig negativ påvirkning af vandmiljø med det ansøgte.

3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og opbevaringslagre for husdyrgødning, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter den eksisterende stald og gyllebeholdere.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3798	240	4038
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3798	240	4038
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 12: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Stald efter reduktion af produktionsareal	Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	1,40
Stald efter reduktion af produktionsareal	Slagtesvin. Fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	2,30

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 13: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Der er ingen forslag til vilkår om egenkontrol.

3.12 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med dyrehold bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og husdyrgødningen der bidrager til lattergas- og metan udskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Der udarbejdes på nuværende tidspunkt ikke et CO₂-regnskab og udarbejdes heller ikke ESG-rapport.

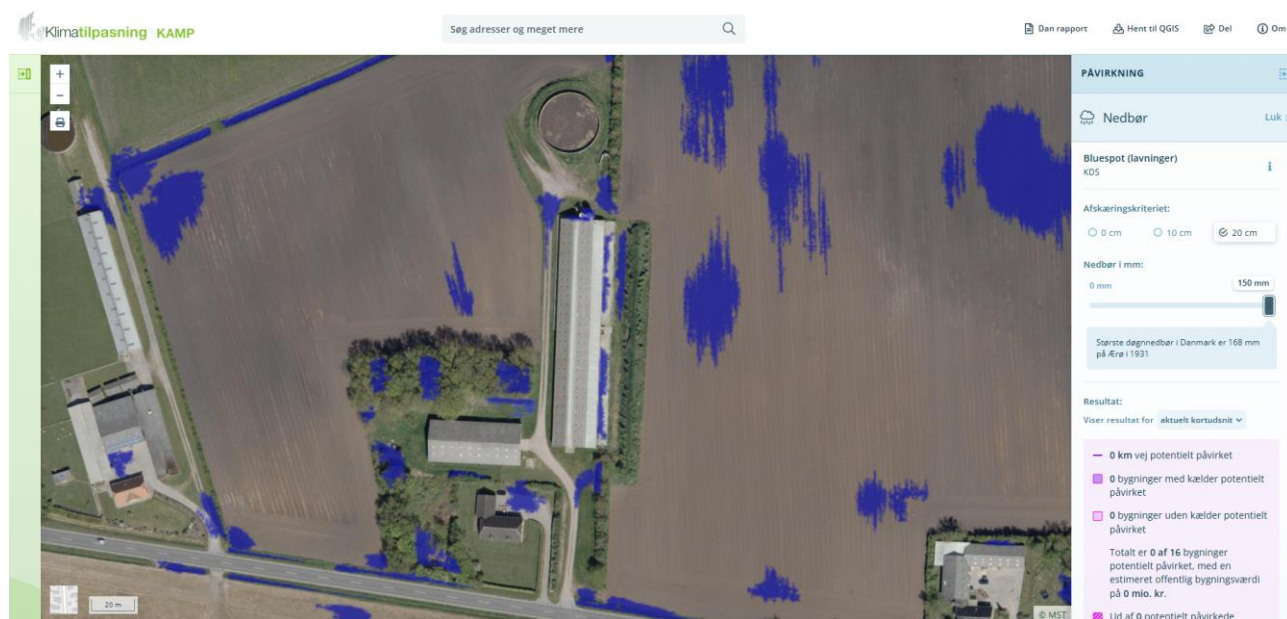
I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbrug. Over årene har nedbørsmængden svinget med et gennemsnit på ca. 940 mm om året⁹.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 9 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værst tænkelige nedbørsmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

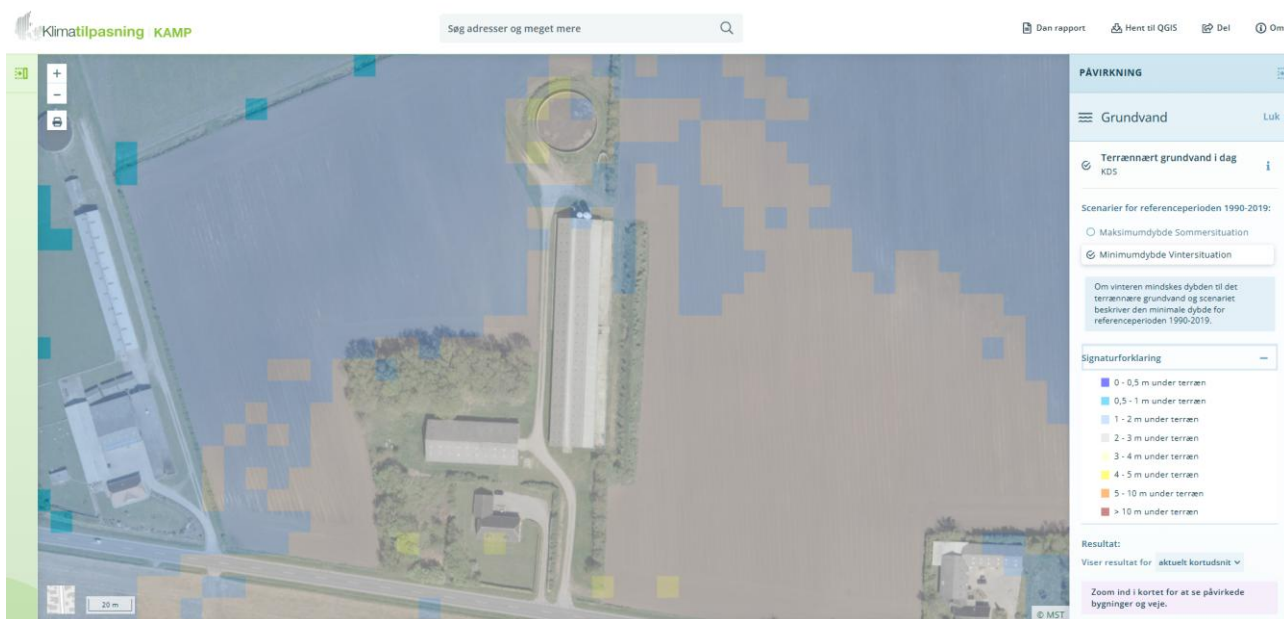

Figur 9: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.klimatilpasning.dk

Grundvand

Af figur 10 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står med en højde på 1-4 meter under terræn i vinterhalvåret. Bundtømning af gyllebeholderen sker aldrig i vinterperioden, når der ikke er risiko for, at grundvandet kan stå så højt, at det kan presse beholderens bund op og medføre utætheder i beholderen. Beholderens sideelementer er gravet maks. 2-2,5 m ned under terræn.

⁹ www.dmi.dk/vejarkiv

Figur 10: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.klimatilpasning.dk

Vandløbs- og havvandsstigninger

På grund af husdyrbrugets beliggenhed i terrænet og afstanden til vandløb og havet, er der ingen risiko for, at husdyrbruget vil blive påvirket af oversvømmelse fra vandløb eller hav.

Vurdering

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 13 m over havets overflade og med ca. 25 km til kysten, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.16.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller fx olie, kemikalier eller flydende handelsgødning. Der opbevares ikke flydende husdyrgødning på husdyrbruget. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning samt ved brud på beholdere ved påkørsel eller lignende. Stald, gyllekanaler, fortank og gyllebeholder er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderen er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ved kollaps af gyllebeholder vil gyllen løbe ud på de omkringliggende arealer. Der er knap 50 m til grøft nord for gyllebeholderen, men det vurderes at gyllen ikke vil kunne til grøften med i stedet vil lægges sig i det omgivende terræn. På husdyrbruget står en minilæsser, der kan skubbe jord op, for at inddæmme eventuelle udslip.

Vurdering

Kollaps af gyllebeholdere ses forholdsvis sjældent. Det vurderes derfor, at risikoen for væsentlig forurening i forbindelse med ulykker er meget begrænset.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at kunne være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.14 Overvågning (F7)

Der foreslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten vurderes, ikke at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Der er intet, der tyder på, at grise kan være smittebærere for Covid 19¹⁰.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med ca. 5,6 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse og husdyrbrugets begrænsede størrelse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ansøges andre husdyrbrug er beskrevet under punkt 3.3, ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5 og kumulation i forhold til lugt er beskrevet under punkt 3.7. Med hensyn til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet under punkt 3.8-3.9 er de nærmeste større husdyrbrug et malkekvæghold på Ny Boskovvej 9 ca. 0,9 km i fugleflugt fra husdyrbruget på Stemmildvej 16.

Vurdering

Pga. afstanden fra Stemmildvej 16 til andre husdyrbrug mv., vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulative gener for naboer i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transporter.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i den gældende produktionstilladelse til Stemmildvej 16 med en maksimal årlig produktion af 5.768 økologiske slagtegrise 30-104 kg. Som tidligere

---

¹⁰ https://svineproduktion.dk/aktuelt/nyheder/2020/03/130320_kan_dine_grise_sprede_corona_virus

beskrevet har det ikke været muligt at leje ud til en økologisk producent, hvorfor det nuværende dyrehold skal ophøre, såfremt der ikke meddeles en ny miljøgodkendelse.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget gives mulighed for at få en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget ikke kunne udnytte staldanlægget optimalt.

Da dyre- og gulvtyperne er tilstrækkelige til at leve op til BAT for ammoniak, er der ikke beregnet for alternative ammoniakreducerende virkemidler.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurdering i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkelig til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom. Stemmildvej 16 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i deres vejledning, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. Selv hvis kommunen skulle vurdere, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, betyder det ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes. Eventuelt skal kommunen fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis det vurderes, at der er tale om byggeri af industrilignende karakter.

Vurdering

Da der ikke bygges nyt og det eneste, der ændres er, at der ansøges om ændring fra økologiske slagtegrise til ikke-økologiske frilandsslagtegrise, vurderes det ansøgte at være erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbruget.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldenes produktionsarealer inden for de valgte dyre- og gulvtyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres.

4. Diverse oplysninger

4.1 Ophør af husdyrbruget

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på Stemmildvej 16, er det enten fordi staldanlæggene sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stald, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management

4.2.1 BAT råvarer

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Ansøger vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fodres med 2 blandinger til slagtegrisene. Fodring sker som tørfodring med indkøbte foderblandinger.

Med fasefodring er der mulighed for en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt et niveau som muligt, uden det går ud over dyrenes tilvækst og ydelse.

Ud fra normtal fodres slagtegrise fodres i gennemsnit med ca. 2,59 foderenheder pr. kg tilvækst. En foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med en maksimal produktion af 7.200 slagtegrise 30-114 kg i ansøgt drift vil det årlige foderforbrug (eksklusiv væske) ligge på op til 1.570 ton.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 4.2.3.

Vurdering

Med fasefodring vurderes husdyrbruget at leve op til BAT for fodring.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi

Der anvendes primært el til belysning, foderanlæg og øvrige elektriske maskiner.

Stalden og maskinhuset opvarmes ikke. Stuehuset opvarmes vha. at et jordvarmanlæg.

Husdyrbruget har udskiftet det meste af belysningen til LED-belysning.

Cirkulationspumper udskiftes løbende til nye strømbesparende typer.

Lyset i stalden er kun tændt i forbindelse med fodring og arbejde i stalden. Stalden får desuden en del dagslys gennem gardiner.

Husdyrbrugets energiforbrug (inklusive stuehuset) fremgår af nedenstående tabel (2024 forbrug).

Type	Forbrug nudrift og ansøgt drift
El	ca. 15.000 kWh

Tabel 14: Energiforbrug

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges ligger et gennemsnitligt elforbrug eksklusiv gulvvarme på ca. 10 kWh pr. slagtegris. Normtalsberegning kommer således frem til ca. 72.000 kWh til slagtegriseholdet alene. Hertil kommer forbrug til foderfremstilling, øvrige driftsbygninger og forbrug i beboelsen.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Som det fremgår af ovenstående, ligger husdyrbrugets elforbrug meget lavere end normen. Dette skyldes, at der ikke sker mekanisk ventilation af stalden.

Med isolerede stalde, lavenergiventilation og -belysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation, vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi.

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbrugets stald og gyllebeholder ligger inden for område med drikkevandsinteresser (ikke særlige drikkevandsinteresser) men uden for indvindingsoplande, nitrutfølsomme og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder samt område med indsatsplaner for grundvand.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr og forbrug i beboelsen. Husdyrbruget forsynes med vand fra Bylderup-Bov Vandværk.

Der er drikkeventiler i foderautomater, så vandspild ender i foderet. Herudover er der drikkekopper. Stalde sættes i blød i koldt vand inden vask. Stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand.

Der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation. Husdyrbrugets vandforbrug fremgår af nedenstående tabel.

Type	Forbrug tilladt drift	Skønnet forbrug ansøgt drift
Drikke- og vaskevand i stald	kendes ikke	ca. 4.700 m ³

Tabel 15: Vandforbrug

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug på ca. 560 liter vand pr. slagtegris (32-107 kg). Med den forventede produktion på maksimalt 7.200 slagtegrise 30-114 kg giver et simpelt korrigeret normtal et vandforbrug på ca. 4.520 m³ pr. år i ansøgt drift til slagtegrisene alene.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug.

Den eksisterende stald, kanaler, fortank, gyllerør og gyllebeholder er etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt for griseproduktionen.

Alt overfladevand fra husdyrbruget afledes uændret, og der sker ingen ændringer af afledningen.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at husdyrbruget ikke har væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfladevand.

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient. Ulla Refshammer Pallesen, Spiras, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 21 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen Siras og LandboSyd.

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Stemmildvej 16 beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak, dog overholdes lugt under undtagelsesreglen for lugt.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte miljøgodkendelse af de eksisterende produktionsarealer på husdyrbruget på Stemmildvej 16 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde

husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. BEK nr. 1065 af 21/08/2025
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 1089 af 16/10/2024
3. Helpdesksvar fra 21/11-2022: <https://husdyrvejledning.dk/helpdesk/soeg-i-helpdesksvar/2022/november/hvordan-haandteres-et-gaardbiogasanlaeg-i-forhold-til-husdyrloven>
4. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
5. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 927 af 28/06/2024
6. https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2024/N2024_64.pdf
7. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
8. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
9. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>
10. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>
11. <https://mst.dk/erhverv/groen-produktion-og-affald/landbrug-og-husdyrbrug/teknologilisten/staldindretning>
12. <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsøgsbiogasanlaeg/fakta-om-biogas/>
13. <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>
14. https://svineproduktion.dk/aktuelt/nyheder/2020/03/130320_kan_dine_grise_spredte_corona_virus
15. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
16. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 931 af 16/07/2024

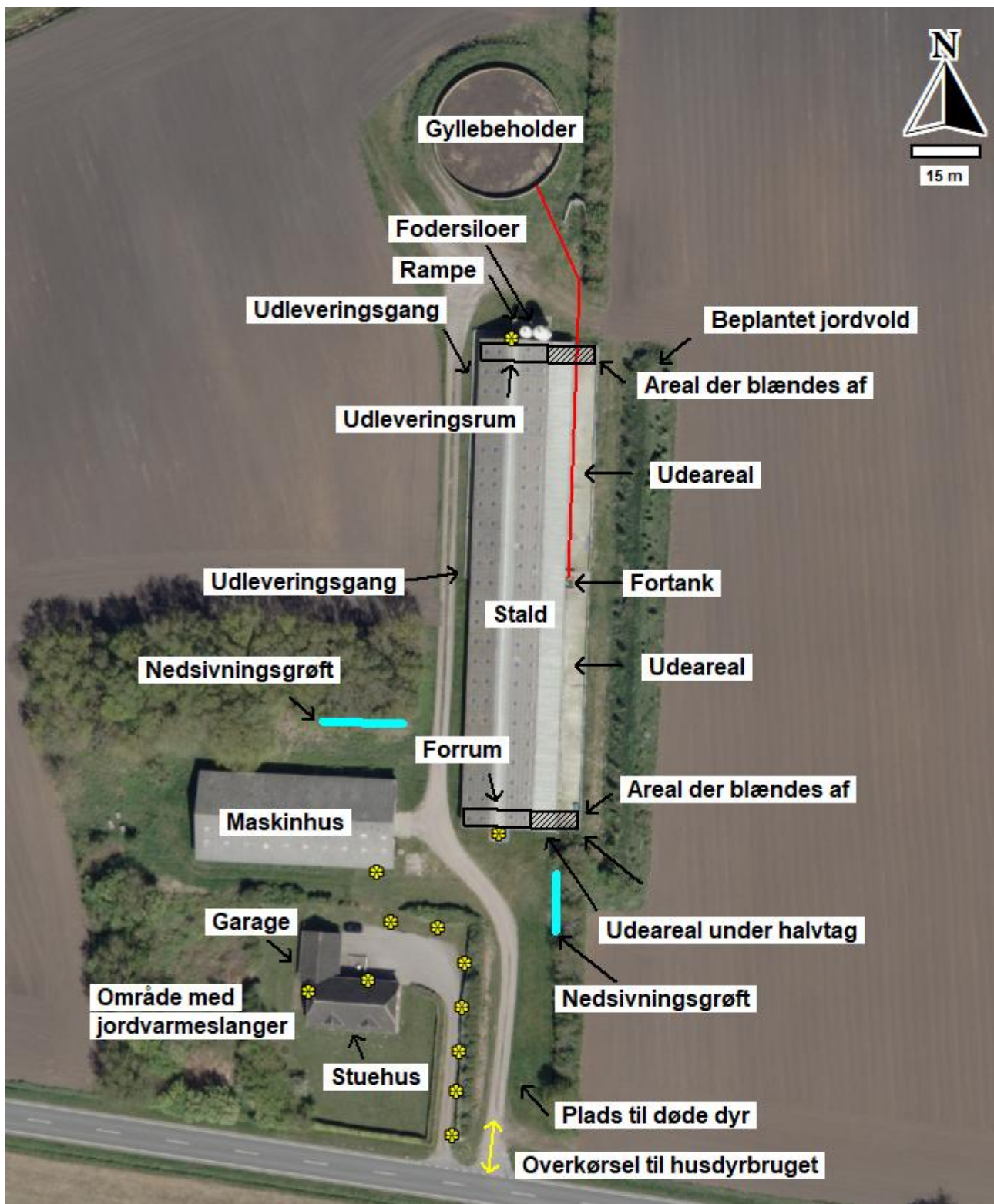
8. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Opgørelse af produktionsarealer

Bilag 1: Oversigtskort

28-01-2026

39